

گام آخر برای ثبت جهانی دیوار تاریخی گرگان

گرگان- با تکمیل مطالعات میدانی و اقدامات مقدماتی، آرزوهای دیرینه اهالی گلستان برای ثبت جهانی دیوار تاریخی گرگان در یونسکو بزودی محقق می‌شود. دیوار دفاعی گرگان که از آن به عنوان سد اسکندر، سد انوشیروان، سد فیروز و دیوار سرخ هم یاد کرده‌اند، در بین اهالی منطقه به‌دلیل استفاده از

آجرهای سرخ به «امر سرخ» هم مشهور است. طول این دیوار، ۲۰۰ کیلومتر بوده و در سال ۱۳۸۷ به ثبت ملی رسیده است. از سنوات گذشته ثبت جهانی این دیوار توسط متولیان پیگیری شده و هم‌اکنون پرونده ثبت در دست تکمیل است.

«حمید عمرانی رکاوندی»، مدیر پایگاه میراث فرهنگی دیوار بزرگ گرگان به مهر گفت: دیوار گرگان مربوط به دوره ساسانیان بوده و دستور ساخت آن در سال ۴۲۰ توسط شاه فیروز اول صادر و خسرو انوشیروان آن را در سال ۵۷۰ تکمیل می‌کند.

این دیوار با خشت و آجر ساخته شده و کارایی آن دفاعی و حفظ سرزمین ایران بوده است. دیوار ۳۸ قلعه داشته و ارتفاع آن بین ۶ الی ۱۰ متر است.

هم‌اکنون قلعه‌های آن، زیر خاک مدفون بوده و در این روند، ۱۷۰۰ ساله ساختار معماری آن از بین رفته و به‌صورت دشت باز است. این دیوار به‌تدریج در سلسله‌های بعد، کارایی خود را از دست می‌دهد و مردم از آجرهای آن در ساخت وساز منازل استفاده می‌کنند. وی افزود: هم‌اکنون بنای خاصی از دیوار باقی نمانده، البته دیوار در نواحی شرقی از گنبد کاووس تا کالاه نسبتاً سالم مانده هر چند که در نواحی غربی هم آجرهای شکسته را می‌بینیم. بخشی از دیوار در نواحی غربی به سمت ارتفاعات البرز کشیده و دیوار شهر تاریخی تمیشه هم جزو دیوار تاریخی گرگان بوده است. حدود دو کیلومتر از دیوار در بستر خلیج گرگان واقع بوده که با استفاده از سیستم سونار یا جی‌بی‌اس شناسایی شده که به دلیل ماهیت آن کاوش در آن سخت است. به‌طور کلی، مسیرها در دیوار مشخص و تصویربرداری و مستندسازی شده و اطلاعات آن موجود است و اگر بخواهیم مسیر گردشگری تعریف کنیم مشکلی در این زمینه وجود ندارد. وی افزود: ایران ۳۰ پرونده در حال بررسی برای ثبت جهانی دارد که دیوار تاریخی گرگان هم جزو آنهاست. اگر پرونده دیوار تکمیل شود، به مرحله بالاتر رفته که امیدواریم تا پایان سال تکمیل شده و در دولت بعدی ثبت شود. وی تصریح کرد: با ثبت جهانی دیوار تاریخی گرگان در یونسکو اصالت فرهنگی ایران به جهانیان معرفی می‌شود و پیشینه اثر به زبان‌های مختلف ترجمه و در اختیار گردشگران قرار می‌گیرد. ثبت این اثر، دیوار را به عنوان یکی از مقاصد گردشگری توریست‌های خارجی قرار می‌دهد زیرا به‌طور معمول گردشگرانی که قصد سفر به یک کشور را دارند با مراجعه به سایت یونسکو متوجه می‌شوند که مهم‌ترین اثر قابل بازدید و ارزشمند در آن کشور کدام مجموعه است.

کشف سنگ نوشته‌های باستانی در اراضی کشاورزی دالاهو

کرمانشاه - رئیس اداره میراث فرهنگی دالاهو گفت: در این شهرستان هنگام شخم زدن یک زمین کشاورزی ۳ اثر سنگی باستانی کشف شده است. به گزارش ایلنا، شهرام علی‌یاری رئیس اداره میراث فرهنگی دالاهو گفت: یکی از کشاورزان بخش گهواره دالاهو هنگام شخم زدن زمین زراعی خود متوجه

چند قطعه سنگ حجاری شده می‌شود. وی افزود: با اعلام گزارش این کشف، در محل حاضر شدیم و مشخص شد که سنگ‌های کشف شده سه پایه ستون تاریخی هستند که در زمینی کشاورزی نزدیک به یک تپه تاریخی پیدا شده است. علی‌آری تصریح کرد: سبکی که این پایه ستون‌ها به شیوه آن حجاری شده اند، همانند سبک پایه ستون‌هایی است که در معبد تاریخی آناهیتا قرار دارد و به نظر می‌رسد که این پایه ستون‌ها هم متعلق به دوره اشکانی باشد.

وی گفت: در نزدیکی محل کشف این سه قطعه سنگ باستانی تپه‌ای تاریخی قرار دارد که هنوز کاوش نشده، اما تاکنون در بررسی‌هایی که از آن داشته‌ایم تعدادی مواد فرهنگی را در این تپه کشف کرده ایم که مربوط به دوره اشکانی بوده اند. علی یاری تصریح کرد: این تپه با نام تپه باسکندر، شاخص‌ترین محوطه تاریخی بخش گهواره است که چندین هکتار مساحت دارد و این قابلیت را دارد که مورد کاوش قرار گیرد. وی افزود: باتوجه به کشف این سه پایه ستون تاریخی این احتمال وجود دارد که در دوره‌ای تاریخی تالار یا ایوان ستون داری در این محل وجود داشته است. رئیس اداره میراث فرهنگی دالاهو گفت: بررسی‌های دقیق تر روی این سه قطعه سنگ تاریخی در حال انجام است.

شکار پرندگان مهاجر در تالاب‌های بین‌المللی گنبدکاووس ممنوع!

گنبدکاووس - معاون اداره حفاظت محیط زیست گنبدکاووس گفت که امسال به‌دلیل مشاهده موارد مثبت از آنفولانزای فوق حاد پرندگان در برخی تالاب‌های کشور و محدودیت‌های ناشی از شیوع کرونا، شکار پرندگان مهاجر آبرزی در سه تالاب بین‌المللی (آلماکل، آلاکل و آجی گل) واقع در منطقه

شمالی این شهرستان ممنوع است. به گزارش ایرنا احمد احمدی اظهار داشت: هرساله از اواخر آذر تا پایان بهمن پروانه شکار پرندگان مهاجر آبرزی در سه تالاب بین‌المللی آلماکل، آلاکل و آجی گل گنبدکاووس و اطراف آن صادر می‌شد اما امسال باتوجه به شرایط بیماری، هیچ پروانه شکاری صادر نشده است.

وی با قدردانی از قانونمندی و همکاری بسیاری از شکارچیان منطقه، افزود: مأموران حفاظت محیط زیست شبانه‌روزی درحال پایش زیستگاه‌های پرندگان در تالاب‌ها و سایر مناطق آبی گنبدکاووس هستند و از ابتدای امسال تاکنون ۴۸ شکارچی متخلف پرندگان را نیز شناسایی کردند. احمدی گفت: گونه‌های مختلف پرندگان مهاجر شامل انواع اردک‌ها (سرسبز، سرخانی، ارداه، تاج‌دار و فیلوش)، پلکان، قو، غاز، خاستری، خوک‌تاک، فلامنینگو، چنگر و بالکان هرساله از اواسط فصل پاییز از مناطق سیبری برای زمستان‌گذرانی وارد سه تالاب بین‌المللی آلماکل، آلاکل و آجی گل و نیز سد دانشمندو آبگیرهای نوار مرزی گنبدکاووس می‌شوند.

وی افزود: به‌طور میانگین سالانه ۳۰ تا ۴۰ هزار قطعه انواع گونه‌های پرندگان مهاجر برای زمستان‌گذرانی به تالاب‌ها و آبگیرهای گنبدکاووس می‌آیند که در صورت شدت یافتن سرمای هوا در مناطق سیبری، جمعیت آنها در منطقه افزایش پیدا می‌کند که تاکنون بخش زیادی از این پرندگان وارد تالاب‌های شهرستان شدند.

ایجاد فرصت اشتغال خانگی برای ۴۶۱ قزوینی

قزوین- مدیرکل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان قزوین گفت: با صدور ۳۶۷ مجوز مشاغل خانگی برای ۴۶۱ نفر در استان قزوین فرصت شغلی ایجاد شد که رقمی بالاتر از تعهد مصوب استان است.

رضا گروسی اظهار کرد: در سال جاری با توجه به ابلاغ وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی باید ۳۰۰ مجوز مشاغل خانگی برای اشتغال ۳۰۰ نفر در استان صادر شود. مدیرکل کار و رفاه اجتماعی استان اضافه کرد: عملکرد استان در این زمینه قدردانی کرد.

گروسی خاطرنشان کرد: از ابتدای امسال برای مجوزهای مشاغل خانگی صادر شده در استان ۴۹ هزار و ۸۳۰ میلیون ریال تسهیلات به متقاضیان در سطح استان پرداخت شده است. او ادامه داد: این تسهیلات به کم‌بهره و ارزان قیمت هستند بیشتر به مشاغل خانگی با محوریت خیاطی و قالی‌بافی پرداخت شده‌اند.

این مسئول افزود: این تسهیلات در ۳۲ رشته به متقاضیان در بخش‌های میراث فرهنگی، گردشگری، خدمات، صنایع تبدیلی و تکمیلی پرداخت می‌شود و لازمه آن داشتن مهارت، ثبت نام در دستگاه مجری و اخذ مجوز است.

- دوشنبه ۵۱ ی ۱۳۹۹
- سال بیست و ششم
- شماره ۷۵۲۲

هفتمین استرداد آثار تاریخی ایران در دولت روحانی

۴۹ آجر ۲۸۰۰ ساله بعد از ۲۹ سال به ایران برگشت

زهراکشوری خورشیدگار

۴۹ آجر لعاب دار ۲۸۰۰ ساله متعلق به «مانا»ها از سوئیس به ایران آمد. این مجموعه هفتمین استرداد آثار تاریخی در زمان دولت روحانی است. کارشناسان از آن به‌عنوان مهم‌ترین پرونده حقوقی ایران در مجامع بین‌المللی بعد از دادگاه اشپای جیرفت یاد می‌کنند. اشپای جیرفت در دو مرحله در زمان دولت محمود احمدی‌نژاد به ایران بازگردانده شد. بازگشت این مجموعه‌ها مدیون تلاش باستان‌شناسان، واحد حقوقی وزارت میراث فرهنگی و دستگاه دیپلماسی کشور است. در مجموع از سال ۱۳۲۷ تا پاییز ۱۳۹۹ ایران شاهد ۱۲ استرداد آثار تاریخی بوده است.

آجرهای مانایی که در سکوت خبری وارد ایران شد، متعلق به محوطه عصر آهن سه در سایت ماناها در قلاچی بوکان است. این محوطه در سده ۷۰۰ تا ۸۰۰ پیش از میلاد محل پادشاهی ماناها بود. جغرافیای حکومتی ماناها از شمال به دریاچه ارومیه می‌رسید و در جنوب به دریاچه زریوار. گستره آن در غرب در مرز ایران و عراق به پایان می‌رسد یعنی مرز ماناها و آشورها در آن عصر آهن. مرز شرقی حکومت ماناها هنوز برای باستان‌شناسان مشخص نیست. احتمال می‌رود جایی بین کردستان و زنجان باشد. تپه زبویه سقز، محوطه ربط در سردشت، زندان سلیمان در تکاب و گورستان کول تاریک در سقز از آثار شاخص به جا مانده از ماناها. آجرهای لعاب‌دار سال ۱۹۹۱ از ایران قاچاق و در بندری در سوئیس توقیف می‌شود. ۱۵سال بعد دادستان منطقه تصمیم می‌گیرد تا پرونده را تعیین تکلیف کند. کارشناسان با استناد به مقالات و مستندات منتشر شده، تعلق آجرها را به ایران و منطقه عصرآهنی قلاچی بوکان اثبات می‌کنند. دادگاه در سال ۲۰۱۶ رای به استرداد اشپا به ایران می‌دهد. تحریم و تحولات سیاسی بازگشت آجرها را ۴ سال عقب می‌اندازد.

قلاچی برای اولین بار در سال ۶۵ توسط اسماعیل یغمایی باستان‌شناس پیشکسوت کاوش اضطرابی می‌شود. این کاوش‌های اضطرابی برای نجات بخشی از آثار تاریخی از دست قاچاقچیان اشپای تاریخی انجام

آجرهای لعاب‌دار سال ۱۹۹۱ از ایران قاچاق و در بندری در سوئیس توقیف شد

بندری در سوئیس توقیف شد. ۱۵سال بعد دادستان منطقه تصمیم می‌گیرد تا پرونده را تعیین تکلیف کند. کارشناسان با استناد به مقالات و مستندات منتشر شده، تعلق آجرها را به ایران و منطقه عصر آهنی قلاچی بوکان اثبات می‌کنند. دادگاه در سال ۲۰۱۶ رای به استرداد اشپا به ایران می‌دهد. تحریم و تحولات سیاسی بازگشت آجرها را ۴ سال عقب می‌اندازد

گرفت. قاچاقچی‌ها در دهه ۶۰ همان بلایی را سر قلاچی آوردند که در محوطه ۵ هزار ساله کنارصندل در جیرفت اتفاق افتاد؛ غارت و خروج اشپا از کشور.

کاوش‌های قلاچی به کشف چند صد قطعه آجر و یک کتیبه آرامی (قدیمی‌ترین کتیبه آرامی ایران) منجر شد. باستان‌شناسان برای بار دوم به سرپرستی «بهمن کارگر» قلاچی را در سال ۷۸ کاوش می‌کنند. این کاوش‌ها تا سال ۸۵ ادامه داشت. ۹ فصل کاوش به کشف یک سازه سیاسی مذهبی

مانایی منجر می‌شود که زندگی روزمره در آن جایی ندارد. ۴۰۰ قطعه آجر کشف شده از این محوطه به موزه ملی می‌آید و ۵۰۰ قطعه آن در موزه ارومیه نگهداری می‌شود. در این کاوش‌ها بیش از ۵ هزار قطعه استخوان جانوری پیدا

می‌شود که به آن مرکز مذهبی هدیه و قربانی شده‌اند. کتیبوش‌های منقش رنگی روی خشت از دیگر یافته‌های باستان‌شناسان است. باقی‌نماندن این کتیبوش‌ها در طول ۲۸۰۰ سال، باستان‌شناسان را به این نکته رسانده که در این مرکز سیاسی و مذهبی تردد زیادی وجود نداشته است. همچنین باستان‌شناسان هیچ اثری از استحکامات دفاعی، در این منطقه نیافتند. این نکته بر وجود امنیت کامل منطقه در زمان ماناها تأکید می‌کند. آجرهای استرداد شده از سوئیس بزودی به موزه ملی می‌رود.

استردادهای تاریخی

سال ۹۳ بود که ۳۴۹ شیء سه هزار و ۵۰۰ ساله محوطه باستانی «خوروین» ساوجبلاغ بعد از ۵۰ سال به ایران بازگشت. این اشپا با یک پرواز چارتر و با برچسب بار سیاسی

نماینده ایران ۳۰ شیء تاریخی و ارزشمند پیش از اسلام و همچنین دوران اسلامی متعلق به کشور را از مقام‌های ایتالیایی در شهر رم و در محل موزه هنرهای شرقی این شهر تحویل گرفت. در همین سال نیز ۷۳ شیء ۱۷۰۰ ساله متعلق به ساسانیان از آمریکا به ایران آورده شد. مهر ۹۷ هم سرباز هخامنشی بعد از ۸۰ سال دوری از وطن به تخت جمشید بازگشت. سواح هخامنشی هم ششمین استرداد تاریخی دولت دوازدهم بود که در سال ۹۸ از شیکاگو به ایران بازگشت تا در موزه ملی قرار بگیرد. دعوی حقوقی ایران برای بازگشت این لوح، ۱۴ سال زمان برد. در نهایت سال گذشته ۱۸۷۳ لوح از بازگشت تا تعداد اشپای «خوروین» ساوجبلاغ با توجه به وجود ۲۲۸ شیء، از این محوطه تاریخی در موزه ملی به ۵۰۰ شیء ۳ هزار تا ۳۵۰۰ ساله برسد.»

دومین محموله ارزشمند تاریخی؛ حاوی ۱۰۸ شیء تاریخی منطقه چغامیش بود که از سوی مؤسسه شرق شناسی دانشگاه شیکاگو در سال ۹۴ در فرودگاه امام خمینی (ره) ایران به مسئولان سازمان میراث فرهنگی تحویل داده شد. اشپای تاریخی منطقه چغامیش، ساعت یک پادام چهارشنبه دوم اردیبهشت ماه آن سال با پرواز لوفت هانزا ابتدا به آلمان و از آنجا به ایران بازگردانده شد تا در موزه ملی قرارگیرد.

سومین استرداد تاریخی هم همان سال ۹۵ اتفاق افتاد، این بار از ایتالیا.

مردان همان سال بود که طالبیان به‌عنوان

باغ موزه شیراز روی خط باریک توسعه یا تخریب

شیراز- نسبت به ۳۰ سال پیش باغ‌های شیراز به کمتر از یک پنجم کاهش یافته است و هر بار به بهانه‌ای ریه‌های تنفسی شیراز تحلیل می‌رود. یکی از پرحاشیه‌ترین رویدادها ساخت باغ موزه‌ای موسوم به «باغ موزه فرش پرویز تناولی» در محدوده باغ‌های گروه یک است که از نظر قانونی نباید تغییر کاربری پیدا کنند. مکانی که قرار است در دل فضای سبز باغی این کلانشهر احداث شده و برابر تفاهم‌نامه شهرداری شیراز با پرویز تناولی، فرش‌های اهدایی آن هنرمند که دارای نشان شیر است، در آن نگهداری و به نمایش گذاشته شود.

اما در عمل به‌نظر می‌رسد این باغ موزه، عملاً با ساخت یک مجتمع تجاری بزرگ همراه باشد که نه تنها این پهنه باغی ارزشمند را با تغییر کاربری عمده روبه‌رو می‌کند، بلکه سنگفرش‌ها و خیابان‌کشی‌های عمده و ماهیت توسعه خواه این مجموعه، عملاً زمینه تغییر کاربری ده‌ها هکتار باغ پیرامون آن را که بقایای حق تنفس کودکان و نوزادان این کلانشهر در آستانه تبدیل به آلودگی شدید هوا است، فراهم خواهد کرد.

به گزارش ایسنا، داربوش مختاری کارشناس حوزه آب و منابع طبیعی و فعال حوزه باغ‌های شیراز گفت: برابر بند (۲) مصوبه ۳۳۷۶/۳۱۰ تاریخ ۱۳۷۹/۹/۱۶ شورای عالی شهرسازی و معماری کشور، شهرداری شیراز صرفاً موظف به خرید، حفظ، احیا و نگهداری باغ‌های گروه یک است و حق هیچ‌گونه دخل و تصرف در این پهنه‌ها را ندارد. حال آنکه در چند سال اخیر و پس از تملک این پهنه، عمداً یا سهواً این محدوده ارزشمند زیست‌محیطی از دستور کار نگهداری

امسال با توجه به افت قیمت کشمش که از ۲۱ هزار تومان به ۱۵ هزار تومان و حتی زیر این قیمت نیز رسیده است، تاکاران با مشکلاتی مواجه شدند.

این مسئول با اشاره به ردپای دلالت در نوسان قیمت کشمش منطقه، بیان می‌کند: برخی کشاورزان تنها از طریق کشاورزی و تولید انگور ارتزاق می‌کنند که این نوسان

تسهیلات ارزان قیمت برای انگورکاران ابهر

۸۰ درصد کشمش استان را تولید کردند اما با مشکلاتی نیز مواجه بودند که یکی از این مشکلات، دغدغه فروش تیزاب است. نماینده مردم ابهر، خرم‌دره و سلطانیه در مجلس شورای اسلامی با اشاره به پیگیری موضوع کشمش از طریق وزیر جهادکشاورزی، می‌گوید: ابهر و خرم‌دره یکی از قطب‌های تولید کشمش کشور هستند اما

زنجان- ابهر در کنار خرم‌دره از قطب‌های اصلی تولید انگور در استان زنجان محسوب می‌شود تا جایی که امسال ۱۲۰ هزار تن ارقام مختلف انگور تولید شد که ۷۰ درصد از انگور تولید شده شهرستان به تولید کشمش اختصاص یافت که حاصل آن ۲۴ هزار تن کشمش تیزابی است.

به‌گزارش ایسنا، هر چند ابهری‌ها امسال

